

ΑΧΕΡΙΤΟΥ

τοποχειρία της Αχερίτου είναι
στη δρυαλβάνων
από την Βεργίνη.

ΑΔΑΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

εφός Αχερίτου ή
νησ Κάδος, Ελασσόνα, Ελλάς
Εκδόσεις Πηλίο

Τίτλος βιβλίου:
ΑΧΕΡΙΤΟΥ

Συγγραφέας:
Δημήτρης και Αδάμος Παπαδόπουλος

Γενική επιμέλεια:
Σάββας Γεωργίου

Κειμενογράφηση:
Γεωργία Γεωργίου

Εξώφυλλο: Μιχάλης Παπαδόπουλος

copyright © 2009 Εκδόσεις ΠΗΛΙΟ

Εκδόσεις Πήλιο
Αρχιμήδου 17, 6031 Λάρνακα
Τηλ. 24623822, Φαξ. 24622142
Email: piliobookshop@gmail.com

ISBN: 978-9963-583-92-8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ονόματα Χωριγών	9
Βιογραφικό συγγραφέων	11
Χαιρετισμοί Αχεριωτών Βουλευτών	13
Προλογικό Σημείωμα	16
Εισαγωγή	17
ΑΧΕΡΙΤΟΥ: Γεωγραφικά στοιχεία και πρώτες Ιστορικές πληροφορίες	19
Τραπέζα.....	27
Δημοτικό Σχολείο Αχερίτου 1890-1974	37
Αγγλοκρατία 1878 – 1959	76
Η Αχερίτου στους μεγάλους σταθμούς της Ιστορίας. Η Αχερίτου στα χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου 1914 – 1919.....	83
Οκτωβριανά – Εξέγερση 1931	84
Β' Παγκόσμιος Πόλεμος.....	87
Δημοφήφισμα 1950	89
Απελευθερωτικός Αγώνας 1955 – 1959	92
Για τον αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59 στην Αχερίτου	97
Διακοινοτικές ταραχές 1963 – 1967	105
Από την Ανεξαρτησία ως την Εισβολή 1960 – 1974	105
Πραξικόπημα και Τούρκικη Εισβολή. Κατοχή και Προσφυγιά	107
Αγνοούμενοι και Πεσόντες	112
Καταθέσεις, Μαρτυρίες, Επιστολές και Μνημάτα	117
Σύνδεσμος «Ελεύθερη Αχερίτου»	125
Βεβήλωση	129
Ποίημα «Αχερίτου» Τρ. Παπαχριστοφόρου	146
Ιερείς της Αχερίτου	147
Εκκλησίες και ξωκλήσια	149
Κάτοικοι – Ασχολίες	155
Γεωργία – Κτηνοτροφία	156
Δάσον της Αχερίτου	161
Το Σύστημα Ύδρευσης της Αχερίτου.....	162
Συγκοινωνία του Χωριού.....	163
Συνεργατισμός στην Αχερίτου	165

Μετανάστευση	167
Μερικά έθιμα του χωριού	168
α). Ο γάμος στην Αχερίτου	168
Β). Το πανηγύρι του χωριού	170
γ). Το σφάξιμο των χοίρων	171
δ). Ομαδικές φυτείες πατατών στην «Περβολιά».....	173
Νυκτερινά Κέντρα Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας.....	174
Ιδιωτικός Παιδοκομικός Σταθμός	175
Καφενεία – Σωματεία – Άλλα Ιδρύματα	176
Κινηματογράφος του Χωριού.....	177
Διάφορα παλιά επαγγέλματα	177
Το Αλακάτι του «Βράγκου»	182
Το Αρδευτικό Σύστημα της Αχερίτου:	183
Το «Κονάτζι»	183
Το «Λαούμι» (Λαγούμι)	185
Αθλητικό Σωματείο «ΟΛΥΜΠΟΣ»	186
Αθλητικό Σωματείο «ΔΥΝΑΜΟ».....	188
Τα «Ελευθέρια» (Αθλητική δραστηριότητα).....	189
Μικτό Χορευτικό Συγκρότημα	190
Λαϊκοί Ποιητές	191
Θεατρικές Παραστάσεις	194
Τοπωνύμια	196
Γενέές της Αχερίτου	198
Γεγονότα που συγκλόνισαν το χωριό	198
α). Ημερολόγιο σημαντικών γεγονότων	198
Β). Φυματίωση στο χωριό	200
γ). Πλήμμυρες με πολλά θύματα.....	200
δ). Κεραυνός σκότωσε νέο στο χωριό.....	202
ε). Κάψιμο ανδρογύνου στις «Βρύσες»	202
Άνθρωποι των Γραμμάτων	203
Κοινοτάρχες του χωριού	204
Συνομιλία με τον Πρόεδρο του σημερινού Κοινοτικού Συμβουλίου	208
Αντί Επιλόγου	209
Ευχαριστίες	213
Βιβλιογραφία	214

Στη μνήμη των γονιών μας,
που η κατοχή τους κρατάει
χωρισμένους
και όλων των Ασιερκωτών
που έφυγαν
με τον καπμό της επιστροφής.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΧΟΡΗΓΩΝ

1. CAPO CONSTRUCTIONS LTD

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΕΡΓΙΟΥ

2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΧΕΡΙΤΟΥ

3. Σ.Π.Ε. ΑΧΕΡΙΤΟΥ

4. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΡΥΣΟΥΛΩΝ-ΑΧΕΡΙΤΟΥ

5. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΤΖΙΟΒΑΝΗΣ

6. ΚΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΜΗΣ (ΕΡΓΟΛΑΒΟΙ)

7. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

8. ΑΝΩΝΥΜΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα αντίτυπα αυτής της έκδοσης παραχωρήθηκαν ως ΔΩΡΕΑ από τους συγγραφείς, προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Αχερίτου. Τα έσοδα από την πώλησή τους θα διατεθούν για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Δημήτρης Παπαδόπουλος

Γεννήθηκε το 1937 στην Αχερίτου της επαρχίας Αμμοχώστου. Γονείς του είναι ο Μιχαήλ Παπαδόπουλος και η Μαργαρίτα Παναγή και οι δυο από την Αχερίτου. Έχει έξι αδέλφια, τρεις αδελφές και τρεις αδελφούς. Ο ίδιος είναι ο δεύτερος στην οικογένεια.

Φοίτησε στο Δημοτικό σχολείο του χωριού του από το 1943-1949 και μετά στην Αγγλική Σχολή Αμμοχώστου και ακολούθως στο Διδασκαλικό Κολλέγιο Κύπρου απ' όπου αποφοίτησε το 1958.

Αναμείχθηκε ενεργά στο Διδασκαλικό συνδικαλισμό σαν Γενικός Αντιπρόσωπος της ΠΟΕΔ, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και ως Αντιπρόεδρος της Επαρχιακής Επιτροπής.

Το 1972 εξασφάλισε υποτροφία από τη UNICEF και ειδικεύτηκε στις πρακτικές γνώσεις. Το 1973 διορίστηκε στη Γυμνάσιο Τρικώμου ως καθηγητής πρακτικών γνώσεων.

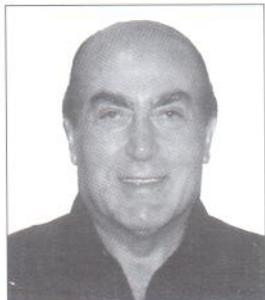
Μετά την τραγωδία του 1974 επανήλθε στη Δημοτική εκπαίδευση και υπηρέτησε μέχρι το 1997, χρονολογία που αφυπηρέτησε, ως Διευθυντής Δημοτικών Σχολείων.

Υπηρέτησε πολλά χρόνια στη γενέτειρά του και πρόσφερε τις υπηρεσίες του πέραν της εκπαίδευσης, σε εθνικές, πολιτιστικές, αθλητικές και άλλες δραστηριότητες.

Στους διάφορους αγώνες της πατρίδας του ήταν πάντοτε παρών. Στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-59 ήταν στέλεχος της ΠΕΚΑ. Είναι νυμφευμένος με τη δασκάλα Αγγελική Σοφιανού από το Ριζοκάρπασο με την οποία απέκτησε δυο κόρες τη Στέλλα και τη Μαργαρίτα.

Τις μαύρες εκείνες μέρες της Κυπριακής τραγωδίας του 1974 παράμεινε για τέσσερα χρόνια με τους συγχωριανούς του στις Βρυσούλες, όπου πρόσφερε τις υπηρεσίες του, όσο πιο πολύ μπορούσε για να βοηθήσει τον προσφυγικό κόσμο να επιβιώσει και να ξεπεράσει όσο ήταν δυνατόν το δυσβάσταχτο πόνο της προσφυγιάς και του ξεριζωμού.

Άδαμος Παπαδόπουλος

Γεννήθηκε το 1939 στην Αχερίτου. Φοίτησε στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού του και μετά στο Λύκειο Αμμοχώστου. Αποφοίτησε από το Διδασκαλικό Κολλέγιο Λευκωσίας.

Μετεκπαιδεύτηκε στην Αγγλία και Αυστραλία και εργάστηκε ως δάσκαλος, σύμβουλος και διευθυντής σε σχολεία της Αμμοχώστου και της Λάρνακας.

Χαιρετισμός του Βουλευτή Αμμοχώστου κ. Σταύρου Ευαγόρου

Θεωρώ ύψιστη για μένα τιμή, αλλά και καταξίωση¹ ζωής, να προλογίζω το Βιβλίο των δασκάλων μου. Ο Δημήτρης και ο Αδάμος Παπαδόπουλος είναι οι πνευματικοί εκείνοι άνθρωποι που φώτισαν το δρόμο, που μεταλαμπάδευσαν την αγάπη για τα γράμματα σε πολλές γενιές Αχεριωτών.

Θεωρώ λοιπόν τον εαυτό μου τυχερό γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να μαθητεύσω κοντά τους και να γίνω κοινωνός μιας πολύπλευρης και πολυεπίπεδης εκπαίδευσης. Κοινωνός σε ένα κράμα αγωγής που περιλαμβάνει όχι μόνο το αυτονότο που είναι η μόρφωση αλλά και το ήθος ως αναπόσπαστο κομμάτι της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Στο Βιβλίο τους το οποίο γράφτηκε με πολύ αγάπη αλλά και κόπο ξεδιπλώνεται η ιστορία της Αχερίτου ξεκινώντας από την εποχή των Φράγκων και τα σκοτεινά χρόνια της Τουρκοκρατίας, φτάνοντας στην ταραγμένη περίοδο της Αγγλοκρατίας, τα Οκτωβριανά, το Ενωτικό Δημοψήφισμα και τον Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Mazí με την ιστορία, ο αναγνώστης μπορεί να σταθεί σε κοινωνικά και άλλα γεγονότα σταθμούς για την ιστορία του χωριού, να μετρήσει τις εκκλησίες και τα ξωκλήσια αλλά να ζήσει νοερά τις δύσκολες εποχές της φτώχειας και της μετανάστευσης.

Στο τέλος οι μαύρες μέρες του 1974, η προσφυγιά και η εγκατάλειψη του χωριού, το οποίο στέκεται εκεί απένταντι μας για να μας θυμίζει καθημερινά το χρέος μας.

Ευχαριστώ και συγχαίρω τους Δημήτρη και Αδάμο Παπαδόπουλο, και τους εύχομαι πολλά πολλά, ακόμα γόνιμα χρόνια.

Με όλη μου την αγάπη και την εκτίμηση,

Σταύρος Ευαγόρου.

Σταύρος Ευαγόρου
Εκπρόσωπος Τύπου ΑΚΕΛ
Βουλευτής Αμμοχώστου

Χαιρετισμός του Βουλευτή Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

Το αύριο κτίζεται με συντήρηση της Ιστορικής Μνήμης της προέλευσης ενός εκάστου από εμάς. Μέλλον χωρίς Ιστορία δεν μπορεί να υπάρξει, αφού η διαδοχή της μίας γενεάς από την προηγούμενη φέρει μαζί της τα κεκτημένα και ότι άλλο έχουν δημιουργήσει οι προηγούμενες γενεές, στις οποίες εμείς οι νεότεροι εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες μας. Το υπέρτατο αγαθό της Ελευθερίας είναι ο άθλος που μας προσέφερε η προηγούμενη γενεά μέσα από τον Αγώνα της ΕΟΚΑ. Σαράντα τέσσερα χρόνια αργότερα ένας ξένος στρατός διώκει και ξεριζώνει βίαια τους ανθρώπους από τη γη τους και στη συνέχεια λίγους μόνο μήνες αργότερα την εποικίζει με Ανατολίτες μίας ξένης κουλτούρας και παράδοσης. Η σύλλογη κάθε ιερού και Παράδοσης έγινε με τον πλέον άγριο και βάρβαρο τρόπο, σκοτώνοντας και ξεριζώνοντας κόσμο.

Τα συντρίμμια από αυτή τη λεπλασία καλείται αυτό το Βιβλίο να τα επανασυνδέσει στις σελίδες του, ώστε η μνήμη της ελληνικότητας της Αχερίτου να ταξιδεύσει διά μέσου των αιώνων του μέλλοντος.

Η συγγραφή του έργου αυτού, έστω και εάν ακόμη το περιεχόμενο δεν το έχω μελετήσει, είμαι βέβαιος ότι θα συμβάλει σε μία αντικειμενική παράθεση γεγονότων και πληροφοριών που σχετίζονται με το χωριό Αχερίτου.

Η συγγραφή του βιβλίου αυτού θα πρέπει να συμπληρώσει ένα κενό που υπήρξε και να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο πληροφόρησης των παιδιών μας και των παιδιών των παιδιών τους. Ένα βιβλίο, το περιεχόμενο του οποίου θα ενώνει τους κατοίκους του, προϋπόθεση βασική για την απελευθέρωση του σκλαβωμένου μας χωριού από τους Βάρβαρους. Ένα βιβλίο, το οποίο με βάση την πληροφόρηση που θα εμπερικλεί μέσα του, θα συμβάλει καθοριστικά στο επανακτίσιμο του χωριού μετά την απελευθέρωσή του και την επιστροφή των Ελλήνων κατοίκων του στις πατρογονικές τους εστίες.

Εμείς όλοι χρωστάμε τόσα πολλά στο χωριό που μας γέννησε και μας μεγάλωσε και έχουμε κάθε υποχρέωση να συμβάλουμε δημιουργικά και αντικειμενικά στην προσπάθεια συντήρησης της ιστορικής πληροφόρησης. Έχουμε επίσης κάθε ηθική υποχρέωση να διατηρούμε άσβεστη τη φλόγα και τη θέληση για την απελευθέρωση του χώρου από όπου προερχόμαστε.

Χαιρετισμός του Βουλευτή Αμμοχώστου κ. Γιώργου Βαρνάβα

Η ιστορία ενός τόπου είναι η παρακαταθήκη των παλαιών γενεών για τους νέους, όπως και ο φάρος που οδηγεί τις νέες γενεές στη συνέχιση του αγώνα, ιδιαίτερα όταν αυτοί οι νέοι άνθρωποι ζουν σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα.

Ως εκ καταγωγής Αχεριώτης θεωρώ πολύ σημαντικό το γεγονός ότι δύο συγχωριανοί μας, ο Αδάμος και ο Δημήτρης Παπαδόπουλος, οι δάσκαλοι όπως τους αποκαλούμε, δίνουν τη δυνατότητα μέσω αυτού του βιβλίου τους, ιδιαίτερα σε 'μας τους νεότερους να μάθουμε την ιστορία του χωριού μας.

Η Αχερίτου η οποία ανήκει στον Κάμπο της Μεσσαρίας, όπως και οι Αχεριώτες, έχουν καταθέσει το δικό τους λιθαράκι στην ιστορία αυτού του τόπου. Η κοινότητα που κατελήφθη τελευταία από τα τουρκικά κατοχικά στρατεύματα, στις 30 Αυγούστου 1974, έχει μια παράδοση που ξεκινά από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας διαμέσου της Φραγκοκρατίας και της Αγγλοκρατίας.

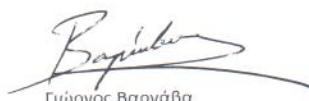
Έχει το δικό της μερίδιο στα Οκτωβριανά, στο Ενωτικό Δημοψήφισμα του 1950, στον Απελευθερωτικό Αγώνα '55-'59, όπως επίσης και τους δικούς της αγνοούμενους και σκοτωμένους στη βάρβαρη Τουρκική Εισβολή.

Μέσα από το βιβλίο των δύο αξιόλογων εκπαιδευτικών της κοινότητάς μας περιγράφεται όλη αυτή η πορεία της ιστορίας μέσα στο χρόνο. Εμείς, όπως και οι πιο νέοι, οι οποίοι δεν μας δόθηκε η ευκαιρία να ζήσουμε τον κόσμο της κοινότητας μέσα στην ίδια την κοινότητα έχουμε την ευκαιρία διαβάζοντας αυτό βιβλίο να περιδιαβάσουμε τον πολιτισμό, τη ζωή, τους ανθρώπους, την καθημερινότητα, ακόμη και τις δύσκολες στιγμές αυτού του χωριού.

Η ασχολίες των χωριανών, τα επαγγέλματα, το σύστημα ύδρευσης και άρδευσης του χωριού, οι συγκοινωνίες, η μετανάστευση, οι πλημύρες που χτύπησαν την κοινότητα, ακόμη και αρρώστιες που έσπειραν το θάνατο είναι γεγονότα τα οποία βρίσκεις την ευκαιρία να διαβάσεις σε αυτό το βιβλίο.

Τα ήθη και τα έθιμα μας, οι θεατρικές παραστάσεις, οι εκκλησίες και τα ξωκλήσια μας με αποκορύφωμα την μεγάλη πανήγυρη της Αναλήψεως, μας δημιουργούν την εικόνα μιας κοινότητας η οποία όχι μόνο ζούσε τον πολιτισμό αλλά δημιουργούσε τον δικό της.

Θα ήθελα μ' αυτά τα λίγα λόγια και μ' αυτές τις σκέψεις να δώσω τα συγχαρητήριά μου στους αξιαγάπητους Αδάμο και Δημήτρη Παπαδόπουλο που μετά από σκληρή δουλειά παραδίδουν σήμερα σε εμάς αυτό το βιβλίο που δεν θα μπορούσα να το χαρακτηρίσω διαφορετικά από παρακαταθήκη για τους νέους αλλά και μνημόσυνο για τους νεκρούς της κοινότητάς μας.

Γιώργος Βαρνάβα
Βουλευτής Αμμοχώστου

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Είναι με ιδιαίτερη συγκίνηση και περισσότερο χαρά που παίρνουμε στα χέρια μας το συγγραφικό έργο «ΑΧΕΡΙΤΟΥ» των αδελφών Δημήτρη και Αδάμου Παπαδόπουλου, που συνεχίζουν με τον τρόπο αυτό να μας διδάσκουν, αντλώντας από το πλούσιο απόθεμα της σοφίας τους και διαχέοντας μαζί με τη γνώση την ανιδιοτελή και βαθιά τους αγάπη για την Αχερίτου του χθες και του σήμερα.

Ξεκινώντας από τα μεσαιωνικά χρόνια παρακολουθούν τη διαχρονική πορεία του κατεχόμενου χωριού μας, του οποίου οι ρίζες ανιχνεύονται στη Βόρεια μεσαορίτικη μεριά της Παναγίας της Τραπέζας, για να φθάσουν μέχρι τις μέρες μας και να αναφερθούν στο οδυνηρό ξερίζωμα των Αχεριωτών το καλοκαίρι του 1974 και την προσωρινή εγκατάσταση στην περιοχή του Αγίου Γεωργίου.

Mas γοντεύει η χάρη και η καθαρότητα της ελληνικής γραφής και μας εντυπωσιάζει η πληθώρα των θεμάτων που πραγματεύονται οι δύο συγγραφείς, όπως και οι αυθεντικές μαρτυρίες που παρατίθενται, για να προσδώσουν εγκυρότητα και ζωντάνια στα γραφόμενα.

Μέσα από την αφήγηση γεγονότων και καταστάσεων και την αναφορά σε ανθρώπους και τοπωνύμια, ασχολίες και έθιμα, αναδύεται ανάγλυφη και γνήσια η εικόνα της Αχερίτου και των κατοίκων της με την ιδιαιτερότητα της τοπικής μας κουλτούρας.

Μένουμε ευγνώμονες προς τους δασκάλους μας Δημήτρη και Αδάμο, τους συχαίρουμε θερμά για την πρωτοβουλία τους και ευχόμαστε να έχουμε συνέχεια με άλλα συγγράμματα αυτού του είδους.

Σωτήρης Ελευθερίου
Επιθεωρητής Φιλολογικών Μαθημάτων
Πρόεδρος του Συνδέσμου «Ελεύθερη Αχερίτου»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τώρα που ολοένα και πλησιάζουμε στην αρχή του κύκλου, που στη μακρόχρονη πορεία της ζωής μας έχουμε ως αυτή τη στιγμή διαγράψει, θεωρήσαμε και οι δυο μας αναγκαίο και σκόπιμο, το γράψιμο αυτού του βιβλίου, που κρατάτε τώρα στα χέρια σας.

Γνωρίζαμε από την αρχή, ότι αυτή μας η προσπάθεια θα ήταν ένα ταξίδι συνταρακτικό, μια αναδρομή στο παρελθόν, στην παιδική μας ηλικία, στους γονείς και τα αδέλφια μας, στους φίλους, στους συμμαθητές και στους δασκάλους μας.

Καθώς ωριμάζουμε, καθώς γερνάμε, ανακαλύπτουμε ότι το παρελθόν μάς συνοδεύει παντού και πάντα. Κρατάμε ακόμα στα βάθη της ψυχής μας και αγγίζουν ξανά την καρδιά μας πολλές θύμισες, που είχαν από πολύ καιρό ξεθωριάσει.

Ανοίξαμε όλα τα συρτάρια της μνήμης μας και των αναμνήσεων όσον συνεργάστηκαν μαζί μας και αγκαλιάσαμε όλα όσα μας δημιούργησαν, μας κράτησαν και μας κρατάνε ακόμα, εκεί σταθερούς και αταλάντευτους.

Στην αναβίωση αυτή του παρελθόντος, στο ξαναζωντάνεμα του χτες, αναστήσαμε μέσα μας, τους νεκρούς μας, πρόσωπα αγαπημένα, τους προγόνους μας, όλους τους απλούς συγχωριανούς μας, σπουδαίους ή ασήμαντους, που με το μόχθο και τον ιδρώτα τους, έστησαν ένα χωριό, μια κοινωνία, ένα μικρόκοσμο που δεν του έλειπε τίποτα. Ένα κόσμο, που άλλοτε χαιρόταν από τη μια άκρη ως την άλλη και άλλοτε μοιραζόταν στα ίσα τη λύπη, την ατυχία ή τη συμφορά.

Επιθυμία μας φυσικά ήταν από τις σελίδες αυτού του βιβλίου να παρουσιάσουμε τον καθένα από τους συγχωριανούς μας ξεχωριστά, γιατί πιστεύουμε πως η παρουσία του και μόνο, ανεξάρτητα από το μέγεθος της προσφοράς του, συμπλήρωνε το αρμονικό εκείνο σύνολο, την αξέχαστη Αχερίτου. Αυτό ήταν πρακτικά αδύνατο, γιατί το μέγεθος του βιβλίου θα ήταν τεράστιο ή πολύτομο. Αρκεστήκαμε στη συμπερίληψη εκείνου του υλικού – ιστορικού, εκπαιδευτικού, εθνικού, λαογραφικού, κοινωνικού, γεωγραφικού, πολιτιστικού, προσφυγικού και άλλων, σε τόσον έκτασην και βάθος, που θα μπορούσε να χωρέσει στις περιορισμένες σελίδες του βιβλίου τούτου.

Mas συγκίνησε ιδιαίτερα η προθυμία όλων των συγχωριανών και φίλων, καθώς και η άμεση ανταπόκρισή τους, στην παράκλησή μας για παροχή στοιχείων και πληροφοριών, που θα έκαναν την παρούσα έκδοση πλουσιότερη, αυθεντική και πληρέστερη. Γ' αυτό, ειλικρινείς και εγκάρδιες απευθύνουμε προς όλους μαζί και προς τον καθένα ξεχωριστά, τις ευχαριστίες μας. Χωρίς τη θούθειά τους η εργασία αυτή θα ήταν σίγουρα φτωχότερη.

Μοναδική αμοιβή μας είναι η ικανοποίηση που πήραμε, από την έναρξη ως την ολοκλήρωση όλης της διαδικασίας συγγραφής και έκδοσης αυτής της εργασίας.

Είμαστε ανάμεσα στους λιγοστούς που απόμειναν και κουβαλούν ακόμα μέσα τους, όλη την κληρονομιά τόσων γενεών.

Ήταν για μας ένα οφειλόμενο χρέος. Το ξεπληρώσαμε.

Δημήτρης Παπαδόπουλος

Άδαμος Παπαδόπουλος